

Тематична сесія «Належне врядування - підвищення ефективності та професіоналізму»

Опис панельної дискусії

Належне врядування є важливим фактором, що сприяє створенню ефективної держави і більш широких можливостей для уряду у формуванні цілей у сфері економічного розвитку і галузевих реформ. Ефективне управління на центральному рівні в поєднанні з наділеними повноваженнями органами місцевого самоврядування також сприятиме покращенню рівня надання послуг громадянам та стійкості публічних фінансів.

Підвищення ефективності і професіоналізму публічної адміністрації на всіх рівнях також є важливим для успішної реалізації Національної економічної стратегії на період до 2030 року, побудови більш конкурентоспроможної економіки та розкриття потенціалу для значного збільшення іноземних і внутрішніх інвестицій.

За останні роки український уряд продемонстрував не тільки прихильність до проведення галузевих реформ, а й зосередив зусилля на підвищенні загальної ефективності системи державного управління та її трансформації. Починаючи з децентралізації, реформи державного управління та системи управління публічними фінансами і нещодавно розпочатої діджиталізації, Україна пройшла довгий шлях, повний як досягнень, так і викликів. Вищезазначені реформи тісно взаємопов'язані і мають сприяти успіху одна одної та привести до створення більш ефективної, демократичної і орієнтованої на громадян держави.

Державне управління

З 2016 року за активної підтримки ЄС в Україні реалізуються комплексні стратегії реформування державного управління та системи управління державними фінансами. Досягнуто прогресу в сфері професіоналізації державної служби та надання державних послуг. Закон «Про адміністративну процедуру», ухвалений парламентом у першому читанні, є важливим кроком у визначенні відносин між громадянами/бізнесом і державою, у наближенні до стандартів ЄС і поліпшенні інвестиційного клімату. Тому своєчасне ухвалення цього законопроекту має першочергове значення. Завдяки реформі децентралізації кількість центрів надання адміністративних послуг було збільшено, що зробило послуги більш доступними для громадян у межах громад. Іншою важливою зміною, яка все ще залишається викликом, став початок реформування системи оплати праці державних службовців, що є необхідною передумовою для створення підзвітної та професійної державної служби, з більш прозорою і справедливою системою оплати праці. Трансформації державної служби також сприяє впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах (HRMIS) для більш ніж 20 000 державних службовців.

Нещодавно затверджені Стратегії реформування державного управління та системи управління державними фінансами до 2025 року були розроблені на основі попереднього досвіду і покликані забезпечити стійкість і безперервність реформ, визначаючи оновлені цілі та актуальні завдання на найближчі роки. Основна мета реформ - побудувати сучасну, спроможну, орієнтовану на послуги, підзвітну і цифрову державу, що працює в інтересах

громадян на основі європейських принципів. Ефективне державне управління має вирішальне значення для досягнення амбітних цілей Національної економічної стратегії на період до 2030 року.

Пріоритети на наступні роки:

- впровадження загальної адміністративної процедури як чіткого та передбачуваного набору правил, що визначають взаємодію між громадянами/бізнесом і державою;
 - подальший розвиток центрів адміністративних послуг з розширенням переліку зручних послуг, доступних для громадян і підприємств;
 - перетворення державної служби в конкурентоспроможного роботодавця, підвищення здатності залучати найкращих фахівців і утримувати їх завдяки кращій організаційній культурі;
 - підвищення спроможності уряду у формуванні політик на основі даних і фактів та більш активної взаємодії із зацікавленими сторонами за допомогою публічних консультацій.
- *Які ключові можливості і перетворення необхідні для державного управління, щоб забезпечити успішну реалізацію Національної економічної стратегії на період до 2030 року з метою розкриття інвестиційного потенціалу?*
 - *Які заходи передбачені для поліпшення процесу стратегічного планування і збільшення потенціалу державних установ, що виконують роль центру уряду, подальшого підвищення професіоналізму державної служби, щоб удосконалити процес прийняття державних рішень і наблизитися до дотримання принципів належного врядування?*
 - *Необхідно посилити конкурсну процедуру на основі досягнень і реформувати систему оплати праці на державній службі, щоб забезпечити конкурентоспроможну і більш передбачувану оплату праці. Як цього досягти?*
 - *Як забезпечити процедурні гарантії для громадян і бізнесу у відносинах з державними установами і зменшити корупцію?*
 - *Як забезпечити належний баланс в реалізації ключових реформ (реформа державного управління, децентралізація, реформа системи управління публічними фінансами) для поліпшення управління?*

Децентралізація

Реформа децентралізації була одним з найскладніших і широко обговорюваних перетворень в політичній програмі дій з часів Революції гідності. Реформа спрямована на розвиток ефективної системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади з метою створення і підтримки гідних умов життя для громадян, надання доступних державних послуг, координації дій держави та місцевих громад. Ця мета повинна бути досягнута за рахунок перерозподілу повноважень, ресурсів і відповідальності від виконавчої гілки влади до органів місцевого самоврядування.

Адміністративна частина реформи, яка полягає в об'єднанні невеликих спільнот в більші і більш дієздатні муніципалітети (громади), була завершена в 2020 році і ознаменувалася місцевими виборами. У результаті в Україні було створено 1 470 територіальних громад. Фіскальна децентралізація, узгоджена в 2020 році (60% прибуткового податку з громадян може залишатися у розпорядженні громад), є кроком у правильному напрямку, і нещодавня земельна реформа забезпечує достатній потенціал для стійкого закріплення їх

активів. Проте, фінансова стабільність місцевого самоврядування потребує додаткових гарантій, в тому числі з урахуванням негативного впливу пандемії.

Ключові цілі другого етапу реформи включають:

- забезпечення нового територіального поділу держави з чітким розподілом повноважень між органами центрального управління та місцевого самоврядування на основі принципів субсидіарності та децентралізації;
 - розвиток потенціалу і ресурсів органів місцевого самоврядування, щоб вони мали змогу ефективно працювати і виконувати свої функції;
 - забезпечення місцевих органів влади достатніми фінансовими ресурсами, співмірними з їх новими обов'язками;
 - підвищення професіоналізму державної служби в органах місцевого самоврядування;
 - більш активне залучення громадян в процес прийняття рішень у межах громад;
 - розвиток взаємодії і координації між органами центральної влади (включаючи її місцевих представників) і місцевого самоврядування.
- *Кінцева мета реформи децентралізації - підготувати ґрунт для наскрізної трансформації, яка вплине на різні галузі державної діяльності. З цією метою, які відповідні законодавчі інструменти передбачені для забезпечення стійкості і незворотності реформи, а також для закріплення відповідної моделі місцевого самоврядування як частини державної інфраструктури?*
 - *Як європейська модель місцевого самоврядування може надихнути Україну на тривалу реформу децентралізації, включаючи поправки до конституції?*
 - *Має бути усунуто нерівність в наданні послуг по регіонах через значні відмінності в спроможності адміністративного управління та доступу до державних послуг в об'єднаних громадах. Як реформи вплинули на надання послуг громадянам та підприємствам, і що можна зробити для подальшого забезпечення відчутних поліпшень?*
 - *Як забезпечити більш прозорий і підзвітний розподіл фінансових ресурсів для органів місцевого самоврядування?*

Цифрові перетворення

Діджиталізація державних послуг проходить різними темпами в залежності від видів послуг. Комплексна цифрова трансформація стала ключовою темою програми реформ з 2019 року. Міністерство цифрової трансформації реалізувало різноманітні проекти і запустило сервіси як для громадян, так і для бізнесу. Наріжним каменем проекту вважається розробка мобільного застосунку «Дія», який об'єднує цифрові документи громадян, включаючи паспорт, національне посвідчення особи, водійські права тощо і служить єдиною точкою доступу до державних послуг, яка постійно оновлюється і набуває нових можливостей. Міністерство приділяє значну увагу тому, щоб взаємодія громадян з державними органами була більш зручною для користувачів. Тому в проєкт з розвитку послуг вбудований підхід, що впорядковує послуги за життєвими подіями. Триває послідовна робота щодо забезпечення доступності Інтернету для кожного громадянина України і розвитку цифрової грамотності та вміння користуватися новими послугами серед усіх громадян, незалежно від місця їх проживання. Цифрові трансформації в державному секторі спрямовані на зниження певних корупційних ризиків.

Подальші пріоритети діджиталізації включають галузеві реформи в сферах освіти, охорони здоров'я, охорони навколишнього середовища, а також розширення цифрових адміністративних послуг для громадян і бізнесу. Ще один унікальний проєкт, який буде реалізований в наступні роки, - це «Дія City» зі спеціальною правовою базою для ІТ-індустрії, яка покликана сприяти розвитку України як потужного ІТ-центру в Центральній і Східній Європі. Очікується, що спеціальна модель оподаткування, гнучка система зайнятості і зручна взаємодія з регулюючими органами допоможуть створити 450 тис. нових робочих місць і збільшать дохід галузі на 16,5 млрд доларів США.

Поставлені цілі:

- 100% державних послуг, доступних онлайн для громадян і бізнесу;
 - 95% населення і території охоплені високошвидкісним Інтернетом;
 - 6 млн громадян беруть участь в програмах розвитку цифрових навичок;
 - 10% частки ІТ у ВВП України.
-
- *Як поліпшити взаємодію користувачів із загальнодоступними цифровими послугами та зробити цифрові послуги більш популярними і доступними по всій країні?*
 - *Як залучити й утримати нові кадри на державній службі, особливо на нових посадах, таких як розробка інформаційних технологій, кібербезпека, дизайн-мислення і т. ін.?*